KERBELA OLAYI

- Emevîlerin ikinci hükümdarı Yezid zamanında ve h.61/m.680 yılı 10 Muharrem Cuma günü Hz. Hüseyin şahadeti ile sonuçlanan tarihi olay meydana gelmiştir. Ehlibeytin çok değerli bir ferdinin hayatına mal olan bu olay sebebi ile 10 Muharrem Şii Müslümanlarca yas günü sayılmıştır.
- Muharrem ayı içerisinde Hz. Peygamberin sevgili torunu Hz. Hüseyin'in şehit edilmiş olması, bütün Müslümanlar için büyük bir acı olmuş ve Müslümanları derinden etkilemiştir. Tarihin belli bir kesitinde meydana gelen bu üzücü olayları iyi düşünmek ve bunlardan ders çıkarmak gerekir. Müslümanlara düşen görev, bu tür müessif olayların tekrarlanmasını önleyecek bir bilinç ve anlayışa sahip olmak; kardeşlik, birlik ve beraberliğimizi korumaktır.

- Kerbelâ olayının hatırasını yâd etme gerekçesi ile yas günü olarak algılanan 10 Muharremde sergilenen etkinliklerde Bazı Şii müslümanlar, “kendi kendine işkence” denebilecek uygulamalar sergilemektedirler. Hâlbuki bu tür uygulamalar İslam’a aykırıdır.
- Yas tutmanın da bir ölçüsü vardır ve bu ölçüyü Hz. Peygamber belirlemiştir. İslam’dan önce Cahiliye Arapları, ölen kimse için aşırı derece yas tutar, ölünün yakınları avazı çıktığı kadar bağırır, eşi kendini eve hapseder, yıkanmazdı. Hatta profesyonel ağlayıcılar da tutarlardı.

- Rasulullah bu tür davranışları câhiliyye adeti olarak nitelendirilmiştir.
- «لَيْسَ مِنَّا مَنْ شَقَّ الجُيُوبَ، وَضَرَبَ الخُدُودَ، وَدَعَا بِدَعْوَةِ الجَاهِلِيَّةِ»
- "*(Bir yakının ölmesi üzerine) elbisesinin yakalarını yırtan, eli ile kendisine vurup dövünen ve cahiliyye çağrısı ile feryat eden (ağıt yaka) kimse bizden değildir.*"[1]

---

[1] Müslim.

Hz. Hüseyin'in Fazileti:

- Rasulullah buyurdu ki:
- «هُمَا رَيْحَانَتِي مِنَ الدُّنْيَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا»
- "Hasan ve Hüseyin, benim dünyada kokladığım iki çiçeğimdir"[2]

[2] İbn Hanbel, Fadailu's-Sahabe.

- دَخَلَ حُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْمَسْجِدَ فَقَالَ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ: «مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى سَيِّدِ شَبَابِ الْجَنَّةِ، فَلْيَنْظُرْ إِلَى هَذَا، سَمِعْتُهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ» .
- Hz. Hüseyin Mescide girdiği zaman Cabir b. Abdullah, Rasulullah'tan "Cennet gençlerinin efendisini görmek isteyen Hz. Hüseyin'e baksın" dediğini nakletmiştir.[3]

[3] İbn Hanbel, Fadailu's-Sahabe.

- Rasulullah buyurdu ki:
- «مَنْ أَحَبَّهُمَا فَقَدْ أَحَبَّنِي، وَمَنْ أَبْغَضَهُمَا فَقَدْ أَبْغَضَنِي»
- *“Onları seven beni sever, onlara buğz eden bana buğz etmiş olur.”*[4]

******

- Rasulullah buyurdu ki:
- الْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ.وَأَبُوهُمَا خَيْرٌ مِنْهُمَا
- "Hasan ve Hüseyin cennet ehlinin gençlerinin efendileridir. Babaları onlardan daha hayırlıdırlar”

[4] İbn Sa’d, Tabakat.

- Rasûlullah buyurdular ki:
- أَحِبُّوا اللّٰهَ لِمَا يَغْذُوكُمْ بِهِ مِنْ نِعَمِهِ، وَأَحِبُّونِى لِحُبِّ اللّٰهِ.وَأَحِبُّوا أَهْلَ بَيْتِى لِحُبِّى
- "Nimetleriyle sizi beslediği için Allah'ı sevin. Beni de Allah sevgisi için sevin. Ehl-i Beytimi de benim sevgim için sevin.

- Hz. Hüseyin adı gibi fiziki özellikleri bakımından da çok güzel yaratılmıştı. Babası Hz. Ali bir sözünde bunu şöyle ifade etmiştir: "Oğlum Hasan, göğsünden başına kadar olan kısmında, diğer oğlum Hüseyin de bundan aşağı olan kısmında Hz. Peygamber'e çok benzerdi" (Ahmed b. Hanbel, Müsned, I, 108).
- Hz. Hüseyin yine ağabeyi ile birlikte dedesinin özel dualarına mazhar olmuştur. Nitekim Hz. Peygamber, her iki torunu için "Allah'ım! Ben, bunları seviyorum. Sen de sev bunları" (Tirmizî, "Menâkıb", 31) demiştir.
- Kısa biyografisi itibariyle, Hüseyin 10 Ocak 626 yılında Medine'de dünyaya geldi. Peygamber'in emriyle doğumunun yedinci günü akika kurbanı kesildi. Saçları tıraş edildi ve ağırlığınca gümüş yoksullara dağıtıldı. Aynı gün sünnet oldu.

- Peygamber vefat ettiğinde altı yaşları civarında idi. Başka bir ifadeyle altı yıl kadar dedesiyle birlikte oldu. Hz. Peygamber ağabeyi Hasan ile birlikte kendisine özel ilgi gösterdi. Zaman zaman mescide götürdü. Sırtında taşıdı. Bazı dualar öğretti.
- Hz. Hüseyin çocuk yaşta olması dolayısıyla, birinci halife döneminde gerçekleşen irtidât hareketlerinin bastırılması ve fetih faaliyetlerinde yer almadı. İkinci halife ve üçüncü halifenin hilafetinin ilk altı yılında babasının yolunu izledi. Siyasi faaliyetlerden genellikle uzak durdu. Kaynakların verdiği bilgilere göre Peygamber torunu olarak daima hürmet gördü.
- Üçüncü halife Hz. Osman döneminde ağabeyi Hz. Hasan ile birlikte 650 yılında Taberistan seferine katılan Hz. Hüseyin, Hz. Osman'ın hilafetinin ikinci yarısından sonra ortaya çıkan ihtilaflarda babasının verdiği görevler çerçevesinde, diğer sahabî gençleriyle birlikte halifeyi

koruma görevi aldı. İki aya yakın bu görevini başarıyla sürdüren Hz. Hüseyin halifenin şehit edilmesinden büyük üzüntü duydu.

- 24 Haziran 656 yılında babası Hz. Ali'nin hilafete geçmesiyle birlikte kendisini siyasi olayların içinde bulan Hz. Hüseyin, babasını takip ederek Kufe'ye geçti, onun bütün seferlerine iştirak etti. Bu bağlamda Cemel, Sıffîn ve Nehrevân savaşlarına katıldı.
- Babasının şehit edilmesinden (28 Ocak 661) sonra ağabeyi Hasan'ın yanında yer aldı. Onun altı ay sonra Muaviye ile belli şartlar altında anlaşma yapıp hilafetten çekilmesini ise bazı kaynaklara göre onaylamadı, ancak ağabeyine itaatini sürdürdü. Medine'ye intikal etti. Orada ilim ve ibadetle meşgul oldu.
- Ne var ki Muaviye'nin ölümünden sonra oğlu Yezid'in hilafet makamına oturması durumu değiştirdi.

- Muaviye'nin ölümünden sonra Yezid'in halife olmasıyla birlikte Kûfe'deki yönetim muhalifleri, derhal harekete geçerek Mekke'de bulunan Hz. Hüseyin'i şehirlerine davet etmeyi kararlaştırdılar. Bu amaçla Kûfe'deki muhalifler Süleyman b. Surad'ın evinde toplanarak Hz. Hüseyin'e hitaben bir mektup kaleme aldılar. Mektupta, onu Kûfe'ye gelerek dağınık durumda olan insanları Yezid'e karşı toplamaya çağırıyorlar, şayet gelirse kendisini halife ilan ederek Yezid'e karşı savaşacaklarına dair söz veriyorlardı. [1] Bu mektubu benzer talep ve vaatler taşıyan başka davet yazıları takip etti. Hz. Hüseyin, gelen çağrıların yoğunlaşması üzerine Kûfelilere hitaben şöyle bir cevap yazdı: "Bütün anlattıklarınızı anlamış durumdayım. Sizlere amcamın oğlu Müslim'i gönderiyorum. Ona halinizi, durumunuzu ve görüşlerinizi bana yazmasını emrettim. Eğer o da sizin ileri gelenlerinizin bana gönderdikleri haberlerdeki görüşler etrafında birleşmiş olduklarını yazacak olursa Allah'ın izniyle pek yakında yanınızda olurum." [2]

- Iraklılar, Hz. Ali’ye destek vererek başlattıkları iktidar mücadelesini, Muaviye’nin liderliğinde hareket eden Suriyeliler karşısında kaybetmişlerdi. Bunun sonucu olarak devletin merkezi, dolayısıyla hazinesi Kûfe’den Dımaşk’e nakledildi. Daha önce kendilerini devletin asıl sahibi gören Iraklılar yeni şartlarda yönetime bağlı sıradan bir eyalet statüsüne indiler. Onların fethettikleri büyük arazilerin gelirleri artık Şamlıların kontrolüne girmişti. Iraklılar ise yönetimin keyfî tavrına göre bazen artırılan bazen azaltılan bazen de tamamen kesilen, hiçbir zaman da Şamlıların seviyesine ulaşamayan maaşlarla yetinmek zorunda kalmışlardı. Bu şartlar eski başkentin gururlu sakinlerini son derece rahatsız ediyor, onların yönetime karşı kinlerini daha da artırıyordu. Onlar bu rahatsızlıklarını göstermek amacıyla fırsatını bulduklarında yönetime karşı isyan ettiler. Emevîler aleyhine harekete geçmek istediklerinde ilk önce Hz. Ali’nin çocuklarını ve torunlarını hatırladılar. Zira gerek geçmiş günlere duyulan özlem gerekse Hz. Ali’ye beslenen muhabbet sebebiyle Iraklıların neredeyse tamamı bu

faaliyetlere gönülden destek oluyorlardı. Ancak bu destek bir türlü gönül desteğinden kılıç desteğine dönüşmüyordu. Bunun neticesinde Ehl-i Beyt adına başlangıçta coşkun bir heyecan yaratan ancak kısa sürede saman alevi gibi parlayıp sönen kıyâmlar, Emevîlerin gücü karşısında hep etkisiz kaldı.

- Hz. Hüseyin'in Emevî yönetimine karşı harekete geçmesinin sebebi olarak, tek başına Kûfelilerin davetlerini göstermek doğru olmaz. Zira o, daha kendisine herhangi bir mektup ulaşmadan Medine'den ayrılıp Mekke'ye gitmiş, şûrâ ve seçim prensiplerine aykırı şekilde kendisini halife ilan ettiği için Yezid'in meşruiyetini kabul etmemiştir.
- Diğer taraftan Hz. Hüseyin'in Müslümanları idare etme konusunda kendisini Yezid'den daha ehil ve layık gördüğü de bilinmektedir.
- Hz. Hüseyin, hareket etmeden önce amcasının oğlu Müslim b. Akîl'i Kûfe'ye gönderdi. Müslim, şehre ulaşınca halkın büyük teveccühüyle karşılaştı. Başlangıçta Muhtar es-Sekafî'nin evini hareket merkezi olarak belirledi. Şehrin, mülayim bir kişiliğe sahip olan valisi Numan b.

Beşîr'in müsamahasından da istifadeyle Hz. Ali taraftarlarıyla toplantılar düzenlemeye başladı. Gelenlerin pek çoğu Hz. Hüseyin'le birlikte savaşacaklarına dair söz veriyorlardı. Sonuçta şehirde önemli sayıda bir taraftar grubu toplandı. Bu gelişmeler üzerine Müslim, şehre gelmesi için Hz. Hüseyin'e haber gönderdi. [5]

- Hz. Hüseyin'e, davet mektuplarının Kûfelilerden gelmiş olması, esasında beklenmeyen bir durum değildir. Zira burası hem babası Hz. Ali hem de ağabeyi Hz. Hasan'ın siyasi merkez olarak kabul ettiği şehirdi. Üstelik Hz. Ali taraftarlarının büyük bir kısmı burada yaşıyordu. Daha yakın zamanda Muaviye'nin gerek Ziyâd gerekse oğlu Ubeydullah eliyle onlara yaptıkları da zihinlerde canlılığını devam ettiriyordu. Üstelik 20 yıl süresince Muaviye onların gönlünü almak için dahi bir kez bile Irak'a gelmemiş, onlara iltifat etmemiştir. Bu durumda Irak halkı nazarında Emevî halifeliği İslam toprakları ve eski başkent Kûfe'nin üzerinde bir işgal faaliyeti olarak görülmüştür. Netice olarak Iraklılar, Hz. Ali döneminde elde etmiş oldukları dünyalıkları

Muaviye eliyle Şamlılara kaptırmaları sebebiyle Hz. Hüseyin vasıtasıyla bu eski imkânlarını geri alabilmek için tekrar şanslarını denemeye karar vermişlerdir.

- Diğer taraftan Kûfe’de bulunan Emevî taraftarları Yezid'e haber gönderilerek valinin şehirde olup bitenlere kayıtsız kaldığını, şayet Kûfe’yi elinde tutmak istiyorsa onun yerine güçlü bir valiyi görevlendirmesi gerektiğini bildirdiler. Bunun üzerine halifenin emriyle şehrin idaresi Basra valisi Ubeydullah b. Ziyâd’a verildi. Yeni vali Kûfe’ye gelir gelmez halkı itaate çağıran ve aynı zamanda tehdit içeren bir konuşma yaptı:
- "Halife beni şehrinize vali ve haraç işlerinize memur tayin etti. Bana; mazlum olanınıza iyilik etmeyi, yoksullarınızı doyurmayı, devlete itaat edene iyi muamele etmeyi, âsi ve fitnecilere karşı sert davranmayı emretti. Ben burada onun emrini uygulayacak, emirlerini yerine getireceğim. İyilerinize karşı müşfik bir baba, itaat edenlerinize karşı bir kardeş gibi davranacağım. Kılıç ve kırbacım; emrimi kabul etmeyen,

bana karşı çıkanların üzerinde olacaktır. Bundan sonra herkes dilediğini yapabilir.”

- Hz. Hüseyin, Müslim’in kendisini Kûfe’ye davet eden mektubunu alınca harekete geçmeye karar verdi. Onun gitme hazırlıklarından haberdar olan Abdullah b. Abbâs, Iraklılara güvenmemesi gerektiğini, onu çağıran insanların kendisini her an terk etme ihtimali olduğunu söyledi. Buna karşılık Abdullah b. Zübeyr “Şayet benim senin gibi taraftarlarım olsaydı oraya gitmekte hiç tereddüt göstermezdim” diyerek Hz. Hüseyin’i Irak’a gitme konusunda teşvik etti. Abdullah b. Abbâs ertesi gün yeniden gelerek ona, Irak’a gitmekten vazgeçmesini, mutlaka bir hareket başlatmak istiyorsa Yemen’i tercih etmesinin daha uygun olacağını zira oradakilerin kendisini daha gönülden destekleyeceklerini ifade ettiyse de, Hz. Hüseyin’in kararını değiştiremedi.
- Hz. Hüseyin yolculuk hazırlıklarını tamamladıktan sonra Hicret'in 60. yılında Zilhicce ayının sekizinci günü (9 Eylül 680) ailesiyle birlikte

Mekke'den Kûfe'ye doğru yola çıktı. Hareketi esnasından karşılaştığı herkes, ona Kûfelilere güvenmeyip geri dönmesi tavsiyesinde bulundu.

- Bunlar arasında meşhur şair Ferazdak "Kûfelilerin kalbi seninle, kılıçları ise Ümeyyeoğulları'yla birliktedir" diyerek Hz. Hüseyin'e Irak'a gitmemesi gerektiğini bildirdi. Ancak onun ikazı da etkili olamadı. Bu esnada kafileye, Mekke'den Abdullah b. Cafer'in gönderdiği mektup ulaştı. Abdullah b. Cafer, Hz. Hüseyin'e geri dönmesi için adeta yalvarıyor, bu hareketin bütün aileyi yok olmaya götürebileceği uyarısında bulunuyor, Mekke valisi Amr b. Sa'îd'den kendisi için emân aldığını bildiriyordu. Ancak onun bu çabası da Hz. Hüseyin'in Irak'a gitme kararını değiştiremedi.
- Yürüyüş esnasında Hz. Hüseyin'in Kûfe'de bulunan Müslim'e haberci olarak göndermiş olduğu sütkardeşi Abdullah b. Buktur'un da Husayn b. Numeyr'in devriyeleri tarafından yakalanıp Kûfe'ye götürüldüğü ve burada Ubeydullah tarafından işkence edilerek öldürüldüğü haberi geldi. Hz. Hüseyin bu son gelişme karşısında Kûfe'deki taraftarlarından

tamamen ümidini kestiğini, bu noktadan sonra geri dönmek isteyenleri kınamayacağını bildirdi.

- Bunun üzerine, kendisine destek olmak için kafileye sonradan katılanlardan bir kısmı ayrılmaya başladılar. Sonuçta Hz. Hüseyin'in yanında sadece Mekke'den birlikte yola çıktığı akrabası kaldı.
- Bu esnada Irak'tan gelen Abdullah b. Mutî, Hz. Hüseyin'e "Allah adına senden geri dönmeni istiyoruz. Allah'a yemin ederim ki sen sadece keskin kılıçlar üzerine gidiyorsun. Sana bu haberleri gönderen kimseler şayet seni savaşmak durumunda bırakmamış olsalardı, senin için her şeyi hazırlamış bulunsalardı ve bundan sonra sen onların yanına gelseydin işte bu isabetli olurdu. Fakat şu sözünü ettiğimiz durumda senin böyle bir iş yapmanı uygun görmüyorum" diyerek uyarıda bulundu. Ancak Hz. Hüseyin, muhatabına şu cevabı verdi: "Senin sözünü ettiğin bu durumu biliyorum. Fakat Azîz ve Celîl olan Allah'ın emrine hiçbir kimse karşı gelemez."

- Hz. Hüseyin Sâlebiyye denilen yere geldiğinde Müslim b. Akîl'in, Ubeydullah b. Ziyâd tarafından öldürüldüğü haberi ulaştı. Bu gelişme üzerine Hz. Hüseyin'in ile birlikte hareket edenlerden bazıları Kûfe'de artık yardımcıları kalmadığı için bu noktadan daha ileri gitmenin fayda sağlamayacağını, üstelik bunun hayatlarını tehlikeye atmak anlamına geleceğini söylediler. Ancak bu defa da Müslim'in çocukları babalarının intikamını almadan geri dönmeyeceklerini ilan ettiler. Hz. Hüseyin bu gelişme üzerine yola devam kararı aldı.
- Kısa süre sonra Ubeydullah b. Ziyâd'ın mektubu geldi. Kûfe valisi, Hürr b. Yezid'e Hz. Hüseyin'in sarp ve müstahkem yerlere sığınmasına engel olmasını, onu susuz ve insanların uğramadıkları bir yerde konaklamaya zorlamasını emretti. Bunun üzerine Hz. Hüseyin yanındakilerle birlikte Ninova bölgesinde yer alan ve günümüzde Bağdat'ın 100 km. güneydoğusunda bulunan Kerbela denilen yere indirildi. (2 Muharrem 61/2 Ekim 680).

- Bu arada Kûfe’den gelen bir topluluk, Hz. Hüseyin’in haberci olarak göndermiş olduğu Kays b. Müshir es-Saydâvî’nin Ubeydullah b. Ziyâd tarafından yakalanıp kalenin üzerinden atılmak suretiyle öldürüldüğünü bildirdiler. Artık Hz. Hüseyin için Kûfe’de en küçük bir ümit ışığı kalmamış oldu.
- Vali, Ömer b. Sa‘d’a şu şekilde yazılmış bir mektup gönderdi: “Ben seni Hüseyin’e onunla savaşmaktan geri kalman, onu ilerletmen, ona uzun süre tanıman, ya da bana karşı ona şefaat etmen için göndermedim. Şimdi iyi dinle. Şayet Hüseyin ve beraberindekiler benim vereceğim karara razı olup teslim olurlarsa, onları bana gönder, kabul etmeyecek olurlarsa onları öldürünceye kadar savaş. Bizim emirlerimizi uygulayacak olursan, dinleyip itaat edenler nasıl mükâfatlandırılırsa, biz de seni aynı şekilde mükâfatlandırırız. Kabul etmeyecek olursan da askerlerimizin başından ayrıl ve komutayı Şemir’e bırak”. Ömer b. Sa‘d, Kûfe’den gelen bu emir sebebiyle

rahatsız oldu, ancak görevini Şemir’e devretmeyerek Hz. Hüseyin’e karşı düzenlenecek saldırıyı bizzat idare etmeye karar verdi. [24]

- Ubeydullah b. Ziyâd’dan gelen son talimatla birlikte artık savaş kaçınılmaz hale geldi. Saldırı vaktinin yaklaştığını fark eden Hz. Hüseyin Muharrem’in 9’u Perşembe günü (9 Ekim 680), Ömer b. Sa‘d’a haber göndererek ertesi sabaha kadar saldırıyı ertelemelerini, gece boyu ibadet edip mağfiret dileyeceklerini bildirdi. Komutan bu teklifi kabul etti. Gece yarısı yanındakileri toplayan Hz. Hüseyin, Kûfelilerin asıl hedefinin kendisi olduğunu, dolayısıyla isteyenin burayı terk ederek canını kurtarabileceğini, gidenlerin de hiçbir zaman kınanmayacağını söyledi. Ancak yanında yer alanların tamamı sonuna kadar kendisiyle birlikte olacaklarını bildirdiler. Bunun üzerine Hz. Hüseyin savunma amacıyla çadırların birbirlerine yaklaştırılmasını, kadın ve çocukların da ortada toplanmasını istedi.
- Ertesi gün (10 Muharrem Cuma 61/10 Ekim 680) her iki taraf sabah namazını kaldıktan sonra savaş vaziyeti aldı. Hz. Hüseyin saldırı emri

bekleyen Kûfelilere tekrar uzun bir konuşma yaptı. Kendisinin bizzat Kûfe ordusunda bulunan kişilerin davet mektupları sebebiyle burada olduğunu söyledikten sonra Mekke'ye mektup gönderenlerin isimlerini saydı. Ancak oradakiler biz böyle bir şey yapmadık diyerek Hz. Hüseyin'e yaptıkları davet çağrılarını inkar ettiler.

- Bu esnada ilginç bir olay gerçekleşti: Mekke-Kûfe yolunda Hz. Hüseyin'i karşılayan ve onun geri dönmesine engel olan ilk Irak birliğinin komutanı Hürr b. Yezid, Ömer b. Sa'd'ın ordusundan ayrılarak Hz. Hüseyin'in saflarına katıldı. Daha önceki davranışlarından dolayı kendisinden özür diledi ve onun yanında savaşacağını bildirdi. Ardından da arkadaşlarını Hz. Hüseyin'e karşı savaşmamaları konusunda uyarmaya çalıştı. Ancak konuşmaları herhangi bir netice vermedi.
- Hürr'ün Hz. Hüseyin tarafına geçmesinin ardından Kûfe birliğinin komutanı Ömer b. Sa'd'ın Hz. Hüseyin tarafına atmış olduğu okla savaş başladı. Hz. Hüseyin'in yanında bulunanlar onu korumak amacıyla

etrafını sarmış vaziyette savaşıyorlardı. Bu hususta en fazla gayret gösterenlerden birisi de Kûfeli Hürr b. Yezid idi. Ancak az sayıdaki Hz. Hüseyin taraftarlarının dört bir yandan yapılan yoğun hücumlara mukavemet göstermeleri mümkün değildi. Diğer taraftan komutan Ömer b. Sa‘d, Husayn b. Numeyr’e doğrudan Hz. Hüseyin’i hedef alan bir saldırı gerçekleştirmesini emretti. Bu saldırı neticesinde Hz. Hüseyin’i korumaya çalışanlar sırasıyla öldürüldüler. Nihayet geride sadece Hz. Hüseyin kaldı. Ancak Kûfeli askerlerden yanına gelen herkes geri dönüyor hiç kimse onu öldürmeye cesaret edemiyordu. Nihayet Şemir’in teşviki ve kesin emriyle askerler hep birlikte saldırdılar. İlk önce Mâlik b. Nusayr isimli Kûfeli onun başına vurarak yaraladı. Aynı anda Kûfeli komutanlardan Husayn b. Numeyr’in attığı ok Hz. Hüseyin’in boğazına saplandı. Bunun hemen ardından Şemir yanındaki on kişiyle yaralı vaziyette bulunan Hz.Hüseyin’in üzerine yürüyerek öldürücü darbeler vurdu. Bu son saldırı neticesinde Hz. Hüseyin şehit edildi. Kûfeliler onu öldürdükten sonra eşyalarını

yağmaladılar. Çadırlarda bulunan mallar gasp edildi. Askerler bu esnada çadırlardan birinde Hz. Hüseyin'in hasta vaziyette yatan oğlu Zeynelâbidin adıyla tanınan Ali'yi buldular. Şemir onu da öldürmek istediyse de yanındakiler çocuk yaşta, üstelik hasta olan bir kişinin öldürülemeyeceğini söyleyerek onun cinayetine engel oldular. Sonuçta Hz. Hüseyin de dâhil olmak üzere Kerbelâ hadisesinde 72 kişi Kûfeliler tarafından öldürüldü. Kaynaklarda çarpışmalar esnasında Kûfelilerin de 88 kayıp verdikleri rivayet edilir. [28]

- İslam tarihçileri Kerbelâ hadisesini teferruatıyla aktardıktan sonra, bu olaya doğrudan veya dolaylı müdahil olanların sorumlulukları üzerine bir takım değerlendirmeler yapmışlardır. Bunun sonucunda hadisede birinci derecede sorumlu olanlar halîfelik makamında bulunan ve hadisenin siyasî mesuliyetini yüklenen Yezid, onun Kûfe'deki valisi Ubeydullah b. Ziyâd ve emrindeki komutanlar, Hz. Hüseyin'i şehirlerine davet edip sonra da yalnız bırakan, üstelik Kerbelâ'da bizzat kendi elleriyle katleden Kûfelilerdir.

- Hz. Hüseyin başta olmak üzere yakınlarının şehit edilmesi, ayrıca daha sonra gerçekleşecek olan Medine istilâsı ve Mekke'nin muhasarasıyla birlikte Kâbe'nin mancınıklarla tahrip edilmesi hadiselerinin baş sorumlusu olması sebebiyle Yezid b. Muaviye, İslam tarihi boyunca Müslümanların hafızasında belki de en çok nefret edilen şahıs olmuştur. O kadar ki, onun ismi insanlar arasında hakaret sıfatı olarak kullanılmıştır ki, bu anlayış günümüzde de devam etmektedir. Hz. Hüseyin ve onunla birlikte öldürülenlerin kesik başları çarpışmaların hemen ardından vali Ubeydullah b. Ziyâd'a götürüldü. Ömer b. Sa'd da iki gün sonra Hz. Hüseyin'den kalan kadın ve çocukları Kûfe'ye sevketti. Geride bırakılan şehit cesetleri bölgede yaşayan Benî Esed kabilesi mensupları tarafından Hâir denilen yere defnedildi.
- Hz. Hüseyin'in ve arkadaşlarının başlarıyla kadın ve çocuklar Kûfe'den başkent Şam'a götürüldü. İslam tarihi kaynaklarında Yezid b. Muaviye'nin Hz. Hüseyin ve taraftarlarının başına gelenlere çok üzüldüğü, hadisenin bu noktaya gelmesinde Ubeydullah b. Ziyâd'ı

sorumlu tuttuğu ve ona lanet okuduğu rivayetleri mevcuttur. Ancak Yezid'in bu hususta Ubeydullah'a karşı herhangi bir yaptırım uygulamamış olması, onun gelişmeleri gerçek anlamda onaylamadığı görüşüne şüphe düşürür mahiyettedir.

- Bununla birlikte Yezid, yanında bulundukları süre zarfında Hz. Hüseyin'in geride bıraktığı ailesine özel misafiri muamelesi yapmış, bir süre sonra her türlü ihtiyaçlarını karşılamak suretiyle yanlarına muhafız birlikleri görevlendirerek onların salimen Medine'ye ulaşmalarını sağlamıştır.
- Bazı tarihçiler, hadisenin bu şekilde neticelenmesinde Hz. Hüseyin'in de ihmal ve sorumluluğunun bulunduğuna dikkat çekerler. Onlara göre pek çok sahâbe önderi ona Mekke'yi terk edip Kûfe'ye gitmemesi, mutlaka harekete geçmesi gerekiyorsa bunun yerine Yemen'i tercih etmesi konusunda uyarıda bulunmalarına rağmen Hz. Hüseyin, tek başına karar vererek ikazları dikkate almamış, istişare prensibine aykırı davranmıştır. Üstelik düşmanla muharebeye giderken de ihtiyatlı

davranıp yanında kendisini koruyacak kadar asker bulundurmamış, sonu belli olmayan bu harekete girişerek aile fertlerinin de canlarını tehlikeye atmıştır. Kûfelilerin güvenilmez insanlar olduğunu babası ve ağabeyinin tecrübelerinden açıkça bilmesi, ayrıca temsilcisi olarak gönderdiği Müslim b. Akîl'in öldürüldüğünü haber almasına rağmen geri dönmemiş ve Kûfe'ye hareketini sürdürmüştür. Onun bu davranışı Ehl-i Beyt'in büyük bir kısmının yok olmasına sebep olmuştur.

- Kerbelâ hadisesi sadece siyasî neticeler doğurmamış, politik nitelikli başlayan Şia hareketi ideolojisini belirleyen en önemli âmil olarak kabul edilmiştir. Şiilik bundan sonra sadece Ali taraftarı olma boyutunu aşmış, ona bağlı olanları, Müslümanları yönetmeyi Hz. Ali evladının devredilmez hakkı olduğu inancını bir dinî hüküm olarak kabul eden bir grup haline getirmiştir.
- Şiiler, Emevîlerin veraset yoluyla iktidarın devri anlayışına tepki olarak hilâfetin sadece Hz. Ali soyundan gelenlerin hakkı olduğu tezini savunmaya, hatta bunu bir akîde olarak benimsemeye başlamışlardır.

Nitekim daha sonraki süreçte Ehl-i Beyt adına atılan bütün siyasi adımların ve fikrî temellendirmelerin referans noktası Kerbela hadisesi olmuştur.

- Hulasa Hz. Hüseyin’in şehit edilmesi Şia mezhebinin siyasi hayat kaynağı, adeta doğum tarihi olarak telakki edilmiştir. Nitekim Şiiliğin temel şahsiyeti ve hareket noktası resmiyette Hz. Ali olmakla birlikte, bu olay sebebiyle Hz. Hüseyin’in adı daha öne çıkmıştır.
- Şiiler tarafından Hz. Hüseyin’in şehit edildiği tarih büyük ihtifallerle hatırlanır ve görkemli törenler yapılırken Hz. Ali’nin şehit edilmesi hadisesi ve yıldönümü aynı ilgiyi hiçbir zaman görmemiştir.
- Gerçekten günümüzde de İmâmiyye’nin gönül ve duygu dünyasını Hz. Hüseyin sevgisi yönlendirmektedir. Onun trajik sonu İslam edebiyatında başlı başına bir tür oluşturmuş ve özellikle taziye törenlerinde okutulmak üzere “maktel”, “Maktel-i Hüseyin” adı verilen mersiyeler kaleme alınmıştır.

- Kerbela hadisesi, yakın ve uzak neticeleri açısında İslam tarihinin önemli ve karmaşık olayları arasında kabul edilir. Kerbela sebebiyle gerek devlet başkanı Yezid gerekse Emevî hanedanına karşı toplumda büyük infiale sebep olmuştur. Nitekim Hz. Hüseyin'in öldürülmesine tepki olarak çeşitli şahıs ve gruplar tarafından, farklı gayeler güdülerek pek çok isyan gerçekleştirilmiştir. Sonuçta bu olay, Emevîlerin Müslüman kamuoyunun desteğini önemli ölçüde kaybetmesine sebep olmuş ve hanedanın yıkılışına kadar yönetim aleyhtarı faaliyetlerin en önemli propaganda malzemesi haline gelmiştir.
- Hadiseyi gayeleri uğruna en iyi kullananlar ise Horasan'da başlattıkları isyan sonucunda iktidarı Emevîlerin elinden alan Abbâsîler'dir. Bundan dolayı İslam tarihçileri Emevî devletinin yıkılış sebepleri arasında Hz. Hüseyin'in öldürülmesini öncelikli olarak zikrederler.